

Turvallisuusohjeita väkivaltilanteeseen tai muuhun erityistilanteeseen valmistautumista varten

Väkivalta

Väkivaltaisen henkilön kohtaaminen

Kiinnitä ympäristön huomio jollakin tavalla tilanteeseen (esim. koodikieli). Hälytä apua heti, kun se on mahdollista. Hälytä apu mieluiten ennakoivasti. Paina hälytinnappia. Soita tarvittaessa hätäkeskukseen 112. Rauhoita ensin itsesi hengittämällä rauhallisesti ja syvään. Puhu uhkaajalle rauhallisen selkeästi. Käytä lyhyitä lauseita. Yritä saada uhkaaja istumaan alas ja keskustelemaan asiasta.

Älä yritä taltuttaa uhkaajaa yksin. Hälytä muut työntekijät paikalle. Huomioi, että yksi työntekijöistä huolehtii puhumisesta ja muut turvaavat tilannetta ja seuraavat sivummalla.

Peräänny ja pakene heti, kun se on mahdollista. Yritä pitää pöytä tai jokin muu este itsesi ja uhkaajan välissä. Jos uhkaaja lähestyy sinua, yritä hidastaa uhkaajan etenemistä siirtämällä huonekaluja tai muita esteitä hänen eteensä.

Laiton uhkaus

Kertaluontoinen tokaisu, pikaistuksissa tehty uhkaus

Ilmoita uhkaajalle, että uhkailu ei ole sallittua ja pyydä käyttäytymään asiallisesti. Kirjaa asiakkaan tai hänen omaisensa/vieraansa tekemän uhkauksen sisältö asiakirjoihin. Raportoi uhkailusta esihenkilölle ja tarvittaessa muille työntekijöille. Täytä tapahtumaraportti ja anna se esihenkilölle.

Selvä väkivallalla uhkaaminen, joka kohdistuu henkilöön suoraan tai toiseen henkilöön nimeltä mainiten

Ilmoita uhkaajalle, että uhkailu ei ole sallittua ja pyydä käyttäytymään asiallisesti. Poistu paikalta, jos olet yksin. Kutsu paikalle muuta henkilökuntaa.

Kirjaa asiakkaan tai hänen omaisensa/vieraansa tekemän uhkauksen sisältö asiakirjoihin. Jos uhkaus kohdistuu toiseen henkilöön, ilmoita hänelle uhkauksesta. Voit ilmoittaa uhkauksen kohteelle uhkaajan henkilötiedot, jos ne ovat sinulla tiedossa.

Uhkauksen kohteena oleva tekee itse tutkintapyynnön poliisille. Raportoi uhkailusta aina esihenkilölle. Kerro tilanteesta tarvittaessa muille työntekijöille.

Tee tutkintapyyntö poliisille. Voit salassapitovelvollisuuttasi rikkomatta kertoa uhkailijan henkilötiedot.

Täytä ilmoituslomake ja palauta se esihenkilölle. Esihenkilö huolehtii, että ilmoituslomake toimitetaan työsuojelupäällikölle ja työterveyteen. Huomio! Kaikki hyvästä turvallisuustasosta poikkeavat tapahtumat ilmoitetaan tapahtumaraportilla esihenkilölle.

Uhkaus työntekijän perhettä kohtaan

Ilmoita uhkaajalle, että uhkailu ei ole sallittua. Poistu paikalta, jos olet yksin. Kutsu paikalle muuta henkilökuntaa, jos uhkaaja ei rauhoitu. Kirjaa asiakirjoihin asiakkaan tai hänen omaisensa/vieraansa tekemän uhkauksen sisältö.

Raportoi uhkailusta aina esihenkilölle. Kerro tilanteesta tarvittaessa myös muille työntekijöille.

Täytä tapahtumaraportti esihenkilölle.

Tee tutkintapyyntö poliisille. Voit vaitiolovelvollisuuttasi rikkomatta kertoa poliisille uhkailijan henkilötiedot ja mitä tapahtunut.

Tutkintapyyntö viranomaiselle

Väkivaltarikoksissa tutkintapyyntö on hyvä tehdä henkilökohtaisesti poliisiaseman palvelupäivystyksessä. Jokainen on oikeutettu tekemään tutkintapyyntönsä poliisille, jos arvioi rikoksen tapahtuneen. Jo laiton uhkaus on rikos.

Työpaikalla tapahtunut väkivallan teko, myös lievä pahoinpitely, on virallisen syytteen alainen teko ja tällöin tutkintapyyntönsä uhrin puolesta voi tehdä myös toinen henkilö. Jos poliisi on käynyt paikalla, ei erillistä ilmoitusta tarvitse tehdä, koska poliisilla on tutkintavelvoite.

Kiinteistön omaisuuteen tai itse kiinteistöön kohdistuvissa vahingoissa tutkintapyyntönsä/ rikosilmoituksen tekee kiinteistöpäällikkö tai kiinteistöhenkilökunta. Neuvottelu kiinteistön omistajan kanssa on suositeltavaa ennen ilmoituksen tekoa.

Työyksikön omaisuuteen kohdistuvissa vahingoissa tutkintapyyntönsä/ rikosilmoituksen tekee esihenkilö.

Oikeudenkäynti

Yleistä

Esitutkinnan tai oikeudenkäynnin osuessa työpäiväksi, osallistuminen em. Toimiin luetaan työajaksi. Tämä koskee niin todistajan asemassa kuin uhrin asemassa olevaa työntekijää/viranhaltijaa. Työajalla tapahtuvan todistajalausunnon antaminen ei oikeuta todistajapalkkion perimistä oikeusistuimelta.

Palkkaetuudet väkivaltatilanteissa

Jos työkyvyttömyys johtuu virka/työtehtävissä tapahtuneesta tapaturmavakuutuslainsäädännössä tarkoitettua väkivallasta, viranhaltijalla/ työntekijällä on oikeus saada täysi palkka enintään 120 kalenteripäivän ajalta ja sen jälkeen kaksi kolmasosaa varsinaisesta palkastaan 120 kalenteripäivän ajan.

Jos työkyvyttömyys johtuu rikoksella aiheutetusta henkilövahingosta, joka ei ole tapahtunut virka/työtehtävissä, ei työnantajalla ole velvollisuutta maksaa sairausloma-ajalta palkkaa. Turvatakseen omat oikeutensa työntekijän on käynnistettävä rikosprosessi ja haettava korvauksia oikeusteitse tekijältä tai valtion varoista.

Roolit oikeudessa

Rikosjutun käsittelyä oikeudessa johtaa tuomari. Hänen lisäksi käsittelyyn osallistuu yleensä kolme lautamiestä. Sakkojutut voi käsitellä ja ratkaista yksi tuomari.

Rikosoikeudenkäynnissä asianosaisia ovat rikoksen uhri eli asianomistaja, syytetty eli vastaaja ja virallinen syyttäjä, joka esittää vastaajaa koskevan syytteen. Tapauksen selvittämiseksi oikeudessa kuullaan tarvittaessa todistajia.

Vastaaja oikeudessa

Vastaaja saa tiedon häntä vastaan nostetusta syytteestä, kun hänelle annetaan haaste. Sen antaa joko tuomioistuimien tai syyttäjä. Viimeistään oikeudessa vastaajan on ilmoitettava, myöntääkö vai kiistääkö hän syyllisyytensä rikokseen, josta häntä syytetään. Vastaajaa voidaan myös pyytää vastaamaan syytteeseen kirjallisesti jo ennen oikeudenkäyntiä. Häneltä kysytään myös kantaa asianomistajan esittämiin vaatimuksiin.

Asianomistaja oikeudessa

Jos asianomistajalla on rikoksen johdosta korvausvaatimuksia, hän voi pyytää, että syyttäjä esittää ne oikeudessa. Jos vaatimus on selvä, syyttäjä on yleensä velvollinen ottamaan tehtävän vastaan. Asianomistaja voidaan kutsua tuomioistuimeen henkilökohtaisesti, jos hänen läsnäolonsa on asian selvittämiseksi tarpeen. Hänellä on silloin oikeus saada korvaus matkakustannuksista ja ansionmenetyksestä.

Velvollisuus saapua oikeuteen

Tuomioistuin tai syyttäjä kutsuu jutun osapuolet oikeudenkäyntiin (pääkäsittelyyn). Kutsu on syytä lukea huolella, sillä siitä ilmenee, onko oikeuteen tultava itse vai voiko sinne lähettää asiamiehen. Kutsusta ilmenee myös, voidaanko juttu ratkaista asianosaisen poissaolosta huolimatta.

Todistajana oikeudessa

Todistajaksi kutsutun on aina tultava oikeuteen. Oikeuden puheenjohtaja selvittää tarvittaessa todistajalle, milloin hän voi kieltäytyä todistamasta. Todistajan on ennen kuulustelua annettava seuraava vakuutus: "Minä N. N. lupaan ja vakuutan kunniani ja omantuntoni kautta, että minä todistan ja kerron kaiken totuuden tässä asiassa siitä mitään salaamatta tai siihen mitään lisäämättä taikka sitä muuttamatta." (Oikeudenkäymiskaari 17 luvun 44 §). Sen jälkeen hän kertoo, mitä asiasta tietää. Todistajan on ehdottomasti puhuttava totta. Todistajaa, joka valehtelee tai tietoisesti salaa jotakin asiaan vaikuttavaa, voidaan syyttää perättömästä lausumasta. Perättömään lausumaan syyllistynyt tuomitaan yleensä vankeusrangaistukseen. Todistajalla on oikeus saada korvaus matkakustannuksista ja ansionmenetyksestä.

Altistuminen tarttuville taudeille

Veritapaturmaohje

Veritapaturma on sellainen verelle tai veriselle eritteelle altistuminen, jossa veri aiheuttaa tartunnan toiselle henkilölle. Tapahtuma voi olla viilto – tai pistotapaturma, veren joutuminen limakalvoille tai haavaiselle / ihottumaiselle iholle. Näkyvästi terveelle iholle joutunut veri ei aiheuta tartunnan vaaraa.

Tärkeimmät veren välityksellä tarttuvat taudit ovat: B- ja C – hepatiitti ja HIV.

Mahdollisen altistumisen tapahduttua:

Huuhtelee limakalvoroiskeet runsaalla vedellä, pisto- tai viiltoalueet huuhdellaan runsaalla vedellä ja saippualla ja lävistyskohtaan laitetaan n. 2 minuutin ajaksi spriihaude (80 %), jos toimintayksikössä on sellainen saatavilla. Ota yhteys työterveyshuoltoon heti.

Ennaltaehkäisevää: Huolehdi käsiesi terveydestä ja käytä tarvittaessa suojakäsineitä

Työntekijän kuolema

- Asiasta tiedon saanut ilmoittaa kuolemasta esimiehelle.
- Esihenkilö informoi muuta henkilökuntaa (ei käytetä sähköpostiviestintää)
- Esihenkilö järjestää saman päivän aikana hetken ja tilan, jossa asiasta voidaan keskustella henkilöstön kanssa. Samalla sovitaan, miten kuolleen omaisia muistetaan.
- Esihenkilö kysyy omailta, miten he haluavat henkilöstön osallistuvan hautajaisiin.

Työtapaturman sattuessa

Työtapaturma määritellään [työtapaturma- ja ammattitautilaissa](#) (459/2015).

Toimenpiteet työtapaturman sattuessa

Vamman vakavuuden mukaan otetaan heti yhteys työterveyshuoltoon tai 112 (Hätäkeskus)

Uhka/väkivaltatilanne seurakunnan tiloissa

- Älä mene uhkatilanteeseen yksin.
- Hälytä apua ennakoivasti esimerkiksi vartiointiliikkeen langattomalla hälytysnapilla.
- Apuun tulijat varautuvat poliisiin ja vartijan hälyttämiseen jo ennakoivasti
- Hälytysnumerot oltava puhelimesta pikavalinnan alla.
- Apuun tulijat ohjaavat tarvittaessa muita seurakuntalaisia turvaan.
- Uhkailija ohjataan lähimmästä ovesta ulos, annetaan uhkailijan mennä edellä.

Heti tilanteen jälkeen

Uhkatilanteen jälkeen tulee käydä purkukeskustelu (DEFUSING). Yksikön esihenkilö huolehtii, että uhkatilanteeseen joutuneen/joutuneiden kanssa käydään keskustelu tapahtuneesta saman työvuoron aikana. Keskustelussa kuunnellaan uhria ja samalla tarkastetaan uhrin fyysinen ja henkinen kunto sekä varmistetaan uhrin turvallinen kotimatka. Tarvittaessa esihenkilö antaa tukea hallinnollisissa ja oikeudellisissa menettelyissä esim. sairausloma tai rikosilmoituksen tekeminen. Mikäli esihenkilö ei ole paikalla, tulee jonkun työtoverin ottaa vastuu em. asioista.

Aseen käyttö tai uhkailu seurakunnan tiloissa

- Suojaudu heti huoneeseesi ja lukitse ovi sekä soita hätäkeskukseen (112) tilanteesta, noudata hätäkeskuspäivystäjän ohjeita.
- Älä hälytä työtovereitasi apuun tilanteeseen, vaan jos mahdollista, varoita heitä heti.
- Jos työhuoneeseesi on näköyhteys esim. ikkunan kautta, niin hakeudu työ huoneessasi paikkaan, mihin uhkaajalla ei ole näköyhteyttä.
- Laita puhelimesi äänettömälle tai sulje se ja sammuta valot työhuoneestasi.

ENNAKOI RISKI

- Hälytysnumero valmiiksi
- Suunnittele asiakas kontakteissa turvallinen istumapaikka, laita esteitä ennakoivasti.
- Huomioi passiiviset itsepuolustusvälineet
- Poista ihmisen vahingoittamiseen kelpaavat välineet ja esineet työtilastasi (pois näköpiiristä)
- Asiakas saatetaan aina ulos asti, kun ovet ovat lukossa.

TUNNISTA RISKI

- Aiemmin uhkaavasti käyttäytyneet asiakkaat
- Päihteiden vaikutuksen alaiset asiakkaat
- Käsiteltäessä asioita, jotka voivat "kuumentaa tunteita"

TOIMI ETUPAINOTTEISESTI

Hälytä jo uhkavaiheessa työtoverisi tai tarvittaessa poliisi

Tulipalo

Havaitessasi alkavan palon

- Pelasta vaarassa oleva/olevat palotilasta esim. huoneesta ja sulje heti palotilan ovi perässäsi.
- Soita 112 ja ilmoita palosta. Anna tarkka osoite. (Etukäteen kannattaa ladata älypuhelimelle Suomi 112-palvelu.)
- Älä sulje puhelinta ennen kuin olet saanut siihen luvan hätäkeskuspäivystäjältä.
- Vie palo-osastossa olevat henkilöt lähimmälle poistumistieovelle, tarkista ettei mm. asiakas WC:hen ole jäänyt ketään.
- Jokainen työntekijä vastaa siitä, että oma huone jää tyhjäksi.
- Ilmoita huutamalla muille palo-osastossa oleville alkaneesta palosta ja käske poistumaan kokoontumispaikalle ja lähtiessä sulkemaan työhuoneen ovi.
- Tee sammutusyritys palotilaan alkusammuttimella, jos se on mahdollista omaa henkeäsi vaarantamatta (riittävästi vapaa palokaasuista)
- Ilmoita muille rakennuksissa oleville heti palosta ja käske poistumaan valitulle kokoontumispaikalle (palokaasuista vapaa)
- Älä käytä hissiä.
- Kokoontumispaikalla esimiesaseman omaava henkilö huolehtii siitä, että tilanteessa olleiden fyysinen ja psyykinen kunto tarkistetaan mahdollisia jatkotoimenpiteitä varten. Tässä käytetään apuna paikalle tullutta sairaankuljetushenkilöstöä.
- Mene opastamaan (tai anna tehtäväksi) palokunta paikalle ja varaudu antamaan tilanneselvitys ja kerro erityisesti, onko palotilaan jäänyt henkilöitä.
- Paloviranomainen ottaa johtovastuun paikalle tultuaan, ja heidän ohjeitaan tulee noudattaa.